

**ДЕРЖАВНЕ КАДАСТРУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ ТА
ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ЯК
ВАЖЛИВА УМОВА ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ
(НА ПРИКЛАДІ
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)**

У контексті сучасного природокористування досить актуальним завданням виступає організація та ведення кадастру об'єктів і ресурсів навколишнього природного середовища як упорядкованої системи їх реєстру на основі даних моніторингових спостережень, що офіційно здійснюється на державному рівні. Прикладами таких щодо навколишнього природного середовища є земельний, водний, лісовий кадастри, а також кадастри корисних копалин, тваринного світу та ін.

Важливе місце в системі збереження та охорони навколишнього природного середовища та його структурних елементів займає Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду (далі – кадастр ПЗФ), який здійснюється з метою оцінки складу та перспектив розвитку природно-заповідного фонду, стану територій та об'єктів, що входять до нього, організації їх охорони й ефективного використання, планування наукових досліджень, а також забезпечення державних органів, зацікавлених підприємств, установ та організацій відповідною інформацією, необхідною для вирішення питань соціально-економічного розвитку, розміщення продуктивних сил та в інших цілях, передбачених законодавством України. Кадастр ПЗФ містить відомості про правовий статус, належність, режим, географічне положення, кількісні й якісні характеристики цих територій та об'єктів, їх природоохоронну, наукову, освітню, виховну, рекреаційну й іншу цінність. Основними формами ведення Кадастру ПЗФ є інвентаризація природних об'єктів і ресурсів та моніторинг їх стану, що надає можливість аналізу зібраної інформації, проведення оцінки та прогнозування динаміки й розвитку, визначення причин змін стану біорізноманіття та природних систем для своєчасного реагування на ці зміни, упередження виникнення екологічних ризиків та загроз, їх нівелювання, в цілому – забезпечення збереження та ефективної їх охорони. Основними цілями та завданнями державного Кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду України є: забезпечення системи обліку та контролю за використанням природних ресурсів на території України; збір, обробка та збереження інформації про об'єкти природно-заповідного фонду України; організація системи контролю за

станом природних об'єктів та забезпечення їх охорони; підтримка раціонального використання природних ресурсів та забезпечення їх відновлення; забезпечення доступу до інформації про об'єкти природно-заповідного фонду України для наукових досліджень, проектування та інших потреб.

Основною формою ведення Кадастру ПЗФ є Кадастрова картка первинного обліку території чи об'єкта ПЗФ, що є офіційним документом, і заповнюється за формою (1ДКПЗФ). У ній містяться відомості про земельну ділянку, такі як її межі, площу, категорію, призначення та інші характеристики, серед яких відомості про ґрунтові та водні ресурси, рослинний і тваринний світ (інформація про загальні показники флори та фауни, рослинний покрив, види та фітоценози з соціологічними статусами (світовим, європейським, національним та регіональним), дані про господарськи значущі групи біорізноманіття (наприклад, лікарські рослини, мисливські тварини), пропозиції щодо розвитку об'єкта, рекреаційне значення, для об'єктів поліфункціонального призначення – відомості та функціональне зонування його території, штат працівників спеціальної адміністрації тощо), інформацію про наукові дослідження, переліки інформаційних джерел щодо цього об'єкта. До Кадастрової картки на об'єкт ПЗФ обов'язково додається мапа встановленого масштабу й зразка, яка створюється за формою 3ДКПЗФ «Карта-схема розташування території та об'єкта ПЗФ України»: регіонів у масштабі 1:200000, України – в масштабі 1:500000. Створення і ведення Кадастрової картки об'єкта ПЗФ є важливою практичною складовою процесів збереження, охорони та раціонального використання природних ресурсів держави. Згідно чинного природоохоронного законодавства України Картки первинного обліку територій та об'єктів ПЗФ оновлюються кожні п'ять років. Цю роботу контролює Служба заповідної справи Мінзахисту довкілля та природних ресурсів України та його територіальні органи.

Для Полтавської області та ряду інших областей України в 2008 році був створений Державний кадастр територій та об'єктів ПЗФ з підготовкою карток первинного обліку за відповідною формою під егідою Сумського національного аграрного університету. Інформацію про природні ресурси, флору, фауну, рослинність та інші дані до цих карток підготовлено кандидатами біологічних наук, членами Полтавської обласної організації Українського товариства охорони природи Н.О. Смоляр (ботаніком, екологом), М.В. Слюсарем (орнітологом, екологом). Оновлення карток первинного обліку Державного кадастру територій та об'єктів ПЗФ є актуальним завданням сьогодення в розвитку заповідної справи на Полтавщині, оскільки, враховуючи динамічні процеси й тенденції розвитку природи та її компонентів, вимагають осучаснення достовірних відомостей про них для забезпечення ефективної охорони й збереження в умовах екологічних ризиків і загроз для біорізноманіття.